Ч. 243. Чернівцї, недїля дня 3. (15.) листопада 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

На що они є?

Для посторонних людий оно може й дивним здавати ся, що ми в „Буковинї“ так часто говоримо про ту горстку буковиньскої кацапнї, котра видає „Буковинскі̂ Вѣдомости“ і „Православную Буковину.“ Але хто, так як ми, цїлими лїтами в кождім числї тих ґазет, мусить читати вічні напади на нашу руску громаду, на наших людий, на нашу роботу, той вічно мусить собі задавати питане, на що они є, та буковиньска кацапія? Які інтереси она боронить? Що розумного она зробила?

Читатель тих кацапских часописий, читаючи що тижня вічно перемелювані напасти на нашу народну партию, може набрати переконаня, що она складає ся з самих недовірків, дибаючих на православіє, з самих недоляшків, намагаючих ся нарід спольщити, з самих негідних людий, у котрих і злодїйство не новина. Людий працї мішає ся там безнастанно з болотом і закидує ся їм такі каригідні вчинки, за які иньші в криміналах гниють. І то що тижня все то само, все то само!

Хто-ж то ті оборонцї православія, що з такою відвагою у своїх ґазетах закидують нам зраду православної церкви? Чи то самі православні споконвіку люди? Кромі редактора Козаркевича, Тиміньского і о. Андрійчука — то самі униїяти, професор Калужняцкий — униїят: редактор Крушиньский — униїят, адвокат Ґеровский — униїят, проф. Бранїк — униїят; всї головні „махери“ кацапскі — самі униїяти! Хто-ж они є? чи скриті униїяти чи скриті православні? Яким чолом ширять нетерпимість релїґійну, коли самі фарисеї? Чому православна церков має собі шукати своїх оборонцїв поміж униїятами або навіть поміж жидами? Чи она тої оборони потребує? Чи її грозить яка небезпечність? Цїлими роками не дїє ся нїчо такого, по чім можна би судити, що хтось повстає против православія — а ті ренеґати цїлими роками вмавляють в людий, що страшне нещастє грозить православній церкві від „новоеристів.“ Які-ж наївні ті люди, що дають віру тим дурисьвітам!

Коли-ж церков православна сеї униїятско-жидівскої оборони зовсїм не потребує, то на що-ж они є, ті патентовані політики, що нїби-то всї розуми поїли? Де їх робота? В чім еї видко?

Чи заложили они яку читальню? чи скликали яке віче? чи піддержують житє товариске, чи у своїх ґазетах обяснили хоч одну справу порядно? чи зробили яке добре дїло для селян? чи видали хоч яку людяну книжку? Шукайте-падайте, а нїчого з того у них не найдете! Цїлі лїта кричуть на цїлий край, що ось то ми зле робимо, а де-ж їх власна робота?!

На щож они є? Они є на то, аби не допустити руского народу до розвою. Они, що вічно нарікають на Поляків, суть далеко гіршими ворогами нашого народу, як ті. Они є на то, щоби нам на кождім кроцї бороздити, киринити і кидати колоди під ноги, аби ми не могли дальше поступати. Не будь нас, они не мали би по що жити і не знали би що робити. А так вся їх робота теперішна обчислена лиш на те, щоби нївечити нашу працю.

„Буковинскі̂ Вѣдомости“ і „Правосл. Буковина“ розходять ся по нашім краю, розкидані даром. Вправдї, як писала коломийска „Руска Рада,“ не богато тих ґазет розходить ся, (разом ледви які три сотки), але проте опиняють ся они в руках руских. Так ми всїх тих людий, що читають часом або правильно ті ґазети, питаємо ся: що доброго зробили для руского народу люди, що ті ґазети видають? Нехай кождий задасть собі се питане і по совісти відповість на него! А для порівнаня нехай возьме нашу роботу і пригляне ся тому, що ми осягнули за остатних кілька лїт. Справедливий чоловік не буде довго відповіди шукати.

---

4)

Дволичний сьвіт.

Оповідане

Л. Вестҡірха.

(Дальше).

А его бабка, що сидїла на лавцї перед дверима і парила ся на сонци, засьміяла ся до того. „Правду каже! Якось ви, сусїдо, ідучи сегодня до нас не ступаєте так широко, як то колись бувало.“

„Божа воля,“ сказала Ева і пішла собі далї.

Хатчина була простора, але гола. Руде скіряне крісло, що перенесли его вже сюди, се був найкрасший мебель тут. Перед вікно вискакував мур від стайнї а великий оріх волоский стояв также зараз таки коло вікна, так що в хатинї було майже темно. „Можеш, тату, сидїти собі на лавцї перед дверима, як буде погода,“ потїшала Ева і поцїлувала его, що тяжко опустив ся в крісло, в чоло. Відтак зложила руки: „Боже благослови наш вхід!“

„Амінь,“ забормотїв Ґроскурт.

Як Ева вийшла з хати, задержав еї Фріц за циплики від запаски. „Ти, Ево, ти тепер служиш у нас?“

„Еге,“ відповіла дївчина мужно, хоч тото слово „служиш“ дуже еї в серце вкололо, „і ми будем жити в приязни, правда, Фріц.“

Але хлопчище заложив обі руки назад. „Я в жадну приязнь не вдаю ся з нашими наймичками.“

Казав бись: от дитина! верзе, що на язик попало! Розумні люди про се байдуже. — Але все таки якось воно дивно. Бувало, коли Ева приходила сюди, то ґаздиня пхала еї просто силоміць до сьвітлицї, клала перед нею всячину, а лице укладала в такі солоденькі фалди, що Еві, котра не любила великих любощів, видавалось нераз аж за богато. Нинї: „Іди до кухнї, та гляди, щоб в час зладила обід. Як хочеш їсти, то хлїб там на столї.“

Не жадна була вона куска хлїба. Добре слово, добрий погляд, коби еї отсим хто нинї привитав! Ет, слабість! Що відповіла вона Петрови Галлерови недавно? „Як тобі хтось платить зарібщину, то пощо ще добрих слів в додатку?“ Нї, Ева не мала претенсиї до того, що еї не належало ся.

Вона вміла працювати, і хоч роботи було цїла купа, обід був готовий на свій час. Пішла вона, щоб привести батька. В сїнях, що вели до хатки, остановилась і руки заломила на грудях. Бачила віз, а на нїм комісию судову. І Сруль Леві був также вже в селї. Як там нинї будуть люди товпити ся в старій, любій їх хатї. Оттам видко ще було кіньчик даху. Пропало! пропало! — Вона силувала ся до усьміху, Стефен Ґроскурт усьміхав ся также. Усьміхаючись сїли вони до столу, там кінець стола, де місце для челяди, перший раз, відколи Ева на сьвітї, не до свого столу. Але ґазда похвалив колочений горох. Так відрадно серцю еї як тепер, не було ще нїколи від жадної похвали, хоть наслухалась вона їх доси через міру. Вона піднесла очи до чтирогранчастої волової голови ґазди, блискаючі вдячностю, так блискаючі, що ґаздиня закашляла ся, а Фріц, що розумів ся добре на тім, яке саме веремя у его мами, спльовуючи крикнув, що горох якийсь квасний, та его зараз таки батько осолодив ему добрим поличником. Оттого поличника Андертиха не забула Еві нїколи.

„Не гай ся,“ упоминала ґаздиня, як Ева відпроваджувала батька. „Ранні грушки треба ще нинї пообривати.“

Еві того й треба що сили заняти ся роботою. Година горести в еї житю наближаєсь. Коли грушки стукати і гуркати муть еї около уший, і то як найбільше, то може не чути ме голосу викличника: „по перший, по другий — нїхто більше?“ і стукоту молотка, що еї рідну батьківщину, до котрої еї серце привязалось, так кавалками то сему, то другому віддають і так на всї вітри розкидають.

Вже по всьому, стало ся. Вона нїчого того страшного не чула, а батько также нї. Богу дякувати! Вечірний дзвін, що тепер чути его голос, се немов подзвінне по їх давнім житю, по їх щастю, їх давних надїях. Вона над тим всїм зробила вже хрестик. Але голову держить гордо як і колись: вечірний дзвін, що дзвенить еї нинї так якось сьвяточно, як нїколи впересеред, заразом подзвінне по тім дни еї житя, в

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 14-го падолиста 1896.

З черновецкої гр. пр. консисториї. Недавно тому ми писали обширно про відносини в гр. пр. консисториї і еї становище до Русинів. Висказали ми там надію, що мабуть таки полїпшить ся стан Русинів в нашій православній диецезиї, хоч наші вороги-румунїзатори ще не перевелись і не сплять, а всюди бороздять. Ми вказали вкінци на се, що саме тепер буде нагода для впр. митрополита Аркадія Чуперковича і гр. пр. консисториї, доказати свою голошену прихильність для Русинів при обсадженю посад двох консисторских совітників. Після всякого права і справедливости належать ся ті дві посадї Русинам і ми все будемо повтаряти, що нам нїхто не має права відмовити того, тим більше що маємо відповідних кандидатів. Отже довідуємо ся, що при обсадженю місця одного консисторского совітника є найсильнїйшим кандидатом впр. архимандрит-митрофор Іларіон Филипович, настоятель монастиря в Сучавици. Сердечно радуємо ся сею вісткою, бо сим іменованем зробило-б ся перелом в 15-лїтній практицї, що консисторскими совітниками можуть стати лише найгірші гонителї Русинів. О. архимандрит Филипович має також стати настоятелем катедральної церкви в Чернівцях на місце пок. о. Реуса. Буковиньскі Русини певно повитають сю вістку, котру маємо з віридостойного жерела, з щирою радостию в надії, що чей же вже раз перестануть гоненя православних Русинів у своїй власній диецезиї. Та на жаль мусимо подїлити ся з Русинами сумною вісткою, а іменно, що о. архимандрит Филипович сими днями тяжко занедужав. Що значить для мужа в так поважнім віцї, як о. архимандрит Филипович, перебути тяжку слабість, се може собі кождий представити. Однак маємо в Бозї надїю, що скоро повитаємо впр. о. архимандрита здорового серед православних вірних в катедральній церкві. Сего бажаємо єму з щирого серця.

Драматичне товариство в Чернівцях просить нас повідомити отсим всїх членів сего-ж товариства, що в недїлю, дня 15-го с. м., о 3 год. пополудни відбуде ся в комнатах Народного Дому важна нарада. Видїл драматичного товариства просить отже всїх членів товариства зійти ся о означеній годинї, аби спільна нарада могла довести до бажаного успіху. На вечерницях буде п. Осип Маковей читати про оповідане Кобиляньскої „Царівна.“

Кваліфікацийні іспити для учителїв народних шкіл відбули ся сими днями перед іспитовою комісиєю. До іспиту з рускою викладовою мовою ставляло ся 7 кандидатів, з котрих один відтягнув ся від іспиту, а одного репробовано. Імена пятьох учителїв, кваліфікованих з рускою викладовою мовою суть: Альбота Касиян, Балошескул Севастиян, Годованьский Сидір, Ґадза Михайло і Омельский Гиполит.

Ювилей 40-лїтної служби обходив дня 7-го с. м. податковий поборець в Кімполюнзї, п. Николай Вердеш де Влад, член народно-руских товариств. Того-ж дня вечером відбув ся в гарно прикрашеній сали маґістратскій бенкет для 70 осіб. Численно зібрані поважні гостї дали доказ, як улюбленний є п. Влад в їх крузї, хоч в Кімполюнзї мешкає лише короткий час. Перший тоаст виголосив староста бар. Вольфарт і скінчив его окликом в честь цїсаря: присутні з одушевленем повторили сей оклик, а музика заграла народний гимн. Опісля говорив податковий інспектор Сиретян в честь ювилата, піднїс его заслуги, точність і сумлїнність у сповнюваню свого обовязку. Фінансовий концепіст др. Бараш прочитав наспівші телеґрами і поздоровляючі письма, які надіслали всї податкові уряди на Буковинї і приятелї ювилата. Слїдувало ще богато тоастів від заступників суду, сьвященьства, адвокатів, міста, учительства і т. д. Се гарне сьвято нашого Русина-патріоти, остане всім в приємній памяти. Специяльно від черновецких Русинів-народовцїв може поважаний ювилат бути певним найсердечнїйшої симпатиї і приязни, на яку собі заслужив своїм щирим руским патріотизмом.

З вистави в промисловім музею в Чернівцях. Для т. зв. рефлектора на маґістратскій вежі, котрий функціонує кождого вечера, коли лише не перешкаджає мрака, уживають вже і барвні шкла. З того виходить справдї чудове сьвітло. На виставі, до котрої як передше так і тепер все горне ся, були ученики середних шкіл під проводом своїх фахових учителїв. Фірма Кірхнер з Липска вишле в послїднім тижни сего місяця одного інжинера, котрий буде викладати про машини для виробів деревляних. — В суботу і недїлю вечером дістають гостї на виставі безплатно карту, вироблену в присутности гостий машиною, а на тій картї списаний провідник по виставі і кілька віршів на честь працї.

З Топорівцїв пишуть нам: Нашого двірника Костакія Двірничука взяли знов до арешту; кажуть: за то, що каси не пильнував. Дав би Бог, щоби він вже до нас не вернув. Одинайцять лїт бідуємо з ним і годї ворога відогнати від двірництва, як пса від стерва. Вже бідні люди не троха находили ся попід мури черновецкі — а надурно. Тепер пропали ще наші гроші і не знати, хто нам їх зверне. — Заким отсе лихо стало ся, Двірничук хвалив ся, що дасть ся ще людям в знаки. І так н. пр. має він жаль до Григория Пашкевича за якесь там сьвідоцтво. Отже вже кілька разів вибивав єму вікна, а вкінци своїм двом синам позволив его переслїдувати. З 19-го на 20-го жовтня двірникові хлопцї зібрали з собою з весїля з 50 флекевів і пішли на Пашкевича. Хтось дав єму знати і той замкнув ся в хатї. Прийшли флекеви і один син присяжного Ґеорґія Цибуляка колом вибив Пашкевичеви вікна. Пашкевич мав при собі піку і почастував него напастника межи плечі, другого двірничого сина під паху, але лиш в кожух, а сина Івона Дубецкого в руку, а сина Тодора Старчука в голову — і так позначив кількох. То було з суботи на недїлю. А в понедїлок знов напаствували Пашкевича. Двірник давав пити хлопцям, аби ті лиш его слухали. — У вівторок вечір ішов син Івон Цибуляк Симіонового із Чорнавки з лїса, а присяжний, то значить гайдук громадский а вийшов і дав тому два рази в лице. А той сокиров та в голову тай розтяв гайдукови ухо і голову. І такі то у нас розбійничі часи настали.

Перший лїд. Вчера зрана перед сходом сонця настав перший раз значнїйший мороз; термометер впав відразу на 6 степенїв, а опісля дійшов мороз аж до 14 степенїв. Мілка стояча вода покрила ся тоненьким ледом, на керницях поробили ся сомплї, на деревах по огородах появив ся густий іней, а ваґони поїздів, що приїхали рано, виглядали мов би убрані в снїг. Тепер вже впали і послїдні листочки з дерев, вікна позамерзали — зима загостила до нас вже цїлком серіозно. А сегодня впав перший снїг.

Три рускі державні стипендиї по 105 зр. річно розписані для студентів черновецкого унїверситету з речинцем для подань до 30-го с. м.

Міщаньска Читальня в Чернівцях дає в недїлю, дня 15-го с. м., вечерок з танцями в сали ґімнастичного товариства. Початок о 8-ій год. вечером. Вступ від особи 50 кр.

Про черновецкий театр, а властиво про дирекцию того театру доходили нас в послїднім часї досить прикрі вісти, котрим не хотїло ся просто вірити. Говорено іменно, що дирекция анґанжує акторів і акторок на сезон, однак з дво- або тритижневим часом на пробу. За той час всї сезонові театри заобезпечують ся що-до персоналу, отже актор чи акторка в нашім театрі віддані на волю і неволю директора, котрий

котрім зазнала найбільших мук. Коли вона перебула той день мужно, то чого ще еї в сьвітї бояти ся? Чи може настати ще гірша година для неї? Той день вже минув. Слава тобі, Господи, що дав еси силу его пережити!

Приступає до батька, що сидить собі на лаві в хатчинї тихо і непорушно. А еї якось навіть як би лекше на серцю. День вже минув, пощо ще журити ся? І ось бачить: ба нї, день ще не минув, горич дня ще не минула. Мука, що перед нею замикали очи і уши, не випускає їх, образ, перед котрим хотїли сховати ся, суне ся за ними.

На камінь у брамі, що лежить там на те, аби часом віз о браму не зачепив, вилїз Фріц, перед ним гурток хлопцїв, він держить дощинку в руцї, пукає нею і кричить:

„Дванайцять склянок до пива! Девять феників по перший, по другий — і по —

„Десять феників!“ кричить другий якийсь хлопець.

„Одинайцять“ знов якийсь иньший і Фріц добиває торгу.

„Хата з стайнею, шинок, Стефена Ґроскурта шинок! Хто що дає?“

„Срібний гріш!“

„Тисячу талярів!“

„Виноградник! — Сїножать, пів млина! — Пес! — Кіт! — Петре Паллер, на, бери собі котюгу!“

Еву якби щось за гортанку схватило. Дивить ся на батька, а той білий, білий як та біла стїна, і бушує еї страшно в думках. „Нарештї батько може ще раз мати напад сеї ночи.“ І хватає Фріца за барки, тормосить ним.

„Бав ся чим иньшим, хлопче, не сим! не сим!“

„Підеш ти,“ каже Фріц, „а тобі що до того?“

Ева аж пінить ся. „Бав ся чим иньшим! Зараз таки перестань!“

Еї рука желїзна. Фріц міркує, що лїпше дати драла. Але до вечері приходить він на твари подрапаний і в подертих штанах. Тому лише Ева винна. Та-ж він бавив ся собі спокійно і чемно на подвірю, а Ева вхопила его за плечі і вигнала. Розуміє ся, треба єму було тепер вилїзти на високу грушу і там штани подерти.

З того перші докори.

„Ґроскурт,“ сказав ґазда, обтерши собі уста по вечері, „вашу хату і ваше ґаздівство купив на лїцитациї Сруль Леві, а виноградник і сїножать Петро Галлер з Пфеддерсдорфу. Як той чоловік чим раз більше виробляє ся! Се слава цїлої громади. Єго небавом виберуть до ради громадскої.“

Ева пригадала собі докладно, як Андертен буде тому уже шїснайцять лїт, будучи тодї начальником громади, держав худощавого окатого хлопака, котрого саме стягнув із сливки, за уха і прозивав его ганьбою і нещастем громади, ледащим хлопчищем, котрого треба-б як щура втопити, бо з него нїчо доброго не буде — і дивувала ся тому, як то все страшно змінило ся.

Взагалї оттоті днї були найпамятнїйші в житю Еви; вона з зачудованя не виходила. Завсїгди була вона жвава, всї еї жвавости і моторности не могли бувало нахвалити ся, а тепер, хоч робота під еї руками аж горіла, то в очах ґаздинї вона нїколи не робила досить жваво. Бувало еї спосіб щось робити ставив ся взірцем цїлій громадї, тепер та сама ґаздиня, що колись покірно просила еї о пораду, знала все инакше робити нїж вона, і все лїпше. Рецепти кухонні, ще їх бабка колись у неї таки вижебрала, тепер нїчого не були варта; так як вона обходила худобу, було цїлком глупо; масло, котрого еї цїле село бувало завидувало, було до нїчого, ба не багато хибувало, а треба-б еї і того ще учити ся, як хату мести.

Що-ж більше? Ґаздиня була дивачка, тай годї, а таке треба прецїнь стерпіти. Принайменї батько має пристановище, за ковнїр не тече і їсти є досить, тай кождої хвилї може до него побічи. Що там, що ґаздиня трохи вередує? Коли в Андертихи нема для неї доброго слова, ну, Боже ласкавий, то є у других. Вона-ж має приятелїв богато. От панотець і паньматка, от обоє учителї, мелничка з своїм сином, богатирка Енґельке, от Труда, що жити не може без неї, Анналїза, котрій аж два раза давала гроші на дорогу до міста, до еї Франца; а всїх молодих парубків, що так таки кожде еї слово й поликали-б, і не згадуй.

Правда, тут, в хатї Андертихи, вона тих любих людий не бачить. Длятого подвійно вже тепер тїшить ся недїлею, коли вона вибере ся до церкви. В церкві подибає їх всїх, всїх. Оттодї відітхне. Цїлими днями, давили, мучили, гань-

опісля значно знижує ґажу або і дає впрост димісию. Таке поступоване означало би використуване безвихідного положеня актора чи акторки, котрі зі своїми манатками приїхали часом аж з Німеччини. Саме тому, що се був би поганий вчинок, нам тяжко приходило ся вірити тим вісткам, хоч про се стали в місті досить голосно говорити. Аж сегоднїйшні Buk. Nachrichten приносять вістку, що дїйсно дирекция дала кільком акторкам димісию і що они тепер стали в чужім місті без помочи, виставлені на голод і холод. Згадана ґазета навіть запевняє, що ті акторки радо згодили-б ся на знижене своєї ґажі. По розголошуваній людяности дир. Львового надіють ся, що він полагодить справу скоро і так, аби акторки не мусїли з тяжким жалем споминати наше місто і театр.

Доля галицких еміґрантів в полудневій Америці. В Neue fr. Presse читаємо: З полудневої Америки насиїли нові вісти урядові о безвихіднім положеню галицких еміґрантів та о обманьствах еміґрацийних аґентів. До Монтевідео, столиці Ураґваю, прибуло дня 14-го серпня с. р. 50 галицких селян, переважно з повітів скалатского і збаражского. Представляли они собою образ крайної нужди: на-пів голі, без гроша, зачали просити по улицях милостині або роботи. Власти урядові не хотїли ними заняти ся і з великим трудом удало ся австрийському консулятові примістити їх в міскім притулку для безприютних. З зізнань еміґрантів виходило, що властивою метою їх подорожи є Парана в Бразилії, де вже суть їх своякм і знакомі. В Ґенуї купив якийсь аґент за їх гроші карти корабельні нїби то до Бразилії, а они слїпо єму повинували ся. Парохід завіз їх до Марсилії, з відки на кораблі Italia мали бути перевезені до Парани. Однак сей корабель не поплив до Бразилії (бо правительство бразилїйске заборонило вступу галицким еміґрантам), лиш просто удав ся до Монтевідео і там покинув еміґрантів, кажучи їм, що за кілька годин (!) зайдуть до Парани. Цїлу сю подорож оплатили еміґранти, а що їм ще лишило ся, то й се вижантили від них в дорозі. І так опинили ся еміґранти в столици Ураґваю без гроша і без роботи. Консулятови австрийському в Буенос Айрес удало ся з великим трудом випрохати у бразилїйского правительства, щоби перевезло безплатно еміґрантів до Парани. Але чи там їх доля поліпшить ся, ледви можна надіяти ся, бо бразилїйскі плянтатори обходять ся з галицкими еміґрантами мов з невільниками

Продаж циґар в кавярнях і реставрациях. Свого часу ми подали в нашій часописи вістку, що в одній віденьскій кавярні арештовано кількох кельнерів, що они продавали гостям папіроси з трафіки специяльностий. В сїй справі була у міністра фінансів Білиньского депутация і міністер обіцяв, що позволить у кавярнях і реставрациях продавати циґара і папіроси. Сегодня урядова Czernowitzer Ztg. оголошує відповідне розпорядженє міністерства фінансів.

Гарні вибори на Угорщині, нема що казати! Мадярский дневник Esti Ujsag подає цікаву статистику виборчу. Вичислені там жертви виборчих борб. Ото жертви виборів до угорского сойму: Дня 13-го жовтня в Грушині в комітаті Арва жандарми вбили дві женщини. Дня 20-го жовтня в Ердекез застрілено трьох виборців, а 11 виборців ранено. Дня 21-го жовтня в Ремети проколено тамошного учителя. Дня 21-го жовтня в Еґіґазмартен ранено небезпечно одного виборця. Дня 22-го жовтня в Ниреґігазі застрілено провідника опозицийного сторонництва. Дня 23-го жовтня в Секелї-Удварґелї ранено ножем одного виборця. Дня 24-го жовтня в Кіс-Талїя провідник народного сторонництва Керекес застрілив судию Ковача і его жінку, а виборця Іґльоса ударами обцасів убито на смерть. Дня 25-го жовтня в Тирнаві прийшло до борби між виборцями і військом: один гузар поляг на місци, кількох ранено, два виборцї погибли під копитами коний, два поломили собі ноги, а трицятьох поранено шаблями; в Вайсльо вбито двох виборців з народного сторонництва; в Драґус застрілено двох мужчин і одну женщину; в Фельзе-Леґота вбито двох лїберальних виборців, а двох ранено; в Гайду-Бересмені застрілено одного виборця з опозицийного сторонництва. Дня 28-го жовтня в Дунапатай гузари розганяючи зібрані товпи народа, зранили кільканадесять осіб: в Діосад нотар Кавфман застрілив одного лїберального виборця, що викликало розрух; військо вдарило на товпу і почало рубати шаблями, дві особи вбило на місци, а кільканадесять ранено; на стациї в Сіґет-Сентміклос опозиция напала на лїберальних виборцїв і засипала їх камінєм, при чім кілька осіб тяжко ранено: в Льоренц виборцї з Сент-Льоренц убили двох виборців з Міксу, а 10 особам позбризкували уха; в Липпі вбито нотаря; в Темеш-Моравици вбито провідника народного сторонництва; в Тіса-Еслар погибло двох виборців; в Пятицерквах вбито одного виборця і одного полїцията; в Сабад-Баттіян вбито двох виборців; в Сатмарі військо, зачеплене товпою, вбило трьох виборців, а кільканадцятьох ранило. Разом виказує статистика 53 осіб убитих, а звиш 100 тяжко ранених. Кілько-ж людий так лиш побито, сего ніхто не обчислить. Не дивниця, що серед такого виборчого запалу міг там син вбити рідного батька за те, що той не голосував по его воли. Галицкі вибори против того то нїчо!

Бійка в авли унїверситету віденьского. Минувшої суботи зібрали ся в авли унїверситетскій товариства буршівскі на т. зв. „Bummel." Студенти з товариств нїмецко-народних стануди по правій стороні, а по лївій уставили ся представителї партиї католицкої. Для членів товариства жидівского „Кадіма" не лишено місця. Нараз на головних сходах появили ся председатель і кількох членів жидівского товариства студенского „Кадіма." Саме тогдї виходили з авлї бурші і привитали їх криком: „Проч з жидами! Ту нїмецкий унїверситет! Не позволимо, щоби нам занечищувано воздух!" На се звернули ся члени тов. „Кадіма" до буршів і енерґічно запротестували против тої обиди. Се викликало бійку і таке завзяте по обох сторонах, що лиш з бідою могли розборонити їх унїверситетскі педелї. Ректор зарядив слїдство.

Число дневників, які друкують ся в однім році на цілім сьвіті, виносить після обчислень одного анґлїйского бюра статистичного 12 міліярдів примірників. Тими ґазетами застелив би 30.000 квадратових кільометрів, а вага паперу винесла-б 781.243 тон. Коли-б цїлий наклад відбивали тілько на одній машині, числячи один примірник на секунду, то він був би готовий по 333 лїтах. Всї ґазети, поскладані одна на другу, представили би стовп високий на 80.000 метрів, а на прочитане всїх дневників, числячи по пять мінут на один примірник, треба-б 100.000 лїт. Дивні дива, а ще дивнїйші, що знайшов ся для них математик...

Відки бере ся у жидів маєток? Відома річ, що окрім малолїтних синів богачів і урядників становлять офіцири головний контінґент жертв для лихварів. В який бридкий і нелюдский спосіб они вміють визискувати прикре положенє своєї жертви, одним приміром сего нехай послужить отсей факт: Один офіцир Н. у Львові потребував перед трьома місяцями нагло 200 зр. для заплати гонорового довгу. Отже він удав ся до одного жидівского фактора, щоби єму вистарав ся о ті гроші. Фактор привів з собою другого жида, а той знов третього і сей згодив ся позичити офіцирови 200 зр., однак лише під услівєм, коли офіцир заразом купить у него коври за суму 800 зр., хоч ті коври були всего варті 100 зр. Офіцир був у великім клопоті, бо у офіцирів потягає незаплачене гонорового довгу за собою страшні наслїдки. Що-ж було робити? Він підписав вексель на 1000 зр., а дістав за те 200 зр. і коври. Жид був перед законом охоронений, бо він позичив 200 зр. без процентів, ну а коври сподобали ся офіцирови і він їх купив. А зиску було на цїлім ґешефтї більше як 2000 %! Прийшов речинець заплати векселя, офіцир не мав відки. Жид написав до матери офіцира, що коли она не заплатить векселя свого сина, то він удасть ся до полковника. Мати приїзджає в великім страху і удає ся до одного адвоката. Він закликав лихваря, а сей настрашив ся процесу і давав вже адвокатови 100 зр., аби лише не втратив „своїх" 1000 зр. Однак адвокат загрозив карним процесом за підкупство і жид змяк так, що згодив ся на 600 зр. або, щоби „інтерес" приніс єму всего 900 % зиску!! Таких випадків можна би начислити богато.

Найменьший з песячого роду. В Льондонї закінчила житє знаменитість в своїм роді, іменно здох найменьший на сьвіті песик. Він мав не цїлих десять центиметрів довгости і міг вигідно положити ся спати на долони дитини. Їв так мало, як яка комаха. Здох з перестудженя. Єго властитель, анґлїйский ґенерал Маклен, велїв випхати его шкіру і подарував той незвичайний оказ зоольоґічному огородови в Льондонї.

Складки. На *бурсу* Народного Дому в Чернівцях зложили п. Т. Аксентович з Боян 1 зр., п. Іван Голота, урядник при дирекциї зелїзниць в Станїславові, 1 зр., о. Мелетій Галїп, гр. пр. парох в Брідку, 5 зр.; доси зложено на сю цїль **859 зр. 78 кр.** Сердечне спасибіг!

били, зневажали єї. Тепер бодай на одну годину буде вона давною Евою Ґроскуртівною, котру так величали, котру трохи не всї для себе єднали. Єї лиця палають з радости, коли працаєсь з батьком і з ґаздинею, котра єї не радо пускає, бо треба богато порати. Але Ева глуха на єї натяки. Нинї іде вона до Бога. До Бога, нї, але до любови, що єї защепив Він у серце своїх людий.

Вже не так скоро як бувало іде вона собі стежкою до церкви. На цвинтари стоять парубки при купі, торочать теревенї, обзирають дївчата, як то їм звичай. Дивно, вони єї сегодня гейби не замітили. Чи єї хід став вже такий тихний у службі? Ще нїколи не обзирала ся вона на них, сегодня обзирає ся: всїх очи звернені в оден бік, мелничка іде онтам з своєю братаницею, богацкою донькою з Гессен. А правда, вже довго ждуть на ню, мелничка оповідала єї о тім. Вони мали стати приятельками, тепер певно познакомлять єї з нею — ба нї і мелничка якось єї не добачає. Вона йде таки саме попри неї через церкву — тепер обертає ся, вона кланяє ся якось недбало, як би чужа. Еві серце стискаєсь. Але-ж правда, прецїнь мелничка не сама. І смiло іде вона на своє давне місце. Там розсїла ся вже мелничка із чуженицею широко і пиндючно, коло неї богатирка Енґельке. Труда з своєю хрестною маткою присунули ся також, — лавка занята. Такого Ева в своїм житю ще нїколи не зазнала. Там було єї місце від першого єї причастія. Чи може вона сегодня спізнила ся? Вона тихенько помолила ся і сїла собі о кілька лавок дальше на задї. Відтак глянула на хори, зі страхом, крадьки, гейби мимохіть, аби парубки собі не погадали — — Але єї очи аж остовпіли дивлячись на цїлий ряд осмалених сонцем лиць. Не треба було їх відвертати: ніхто не звертав уваги на ню, ніхто про ню не думав.

І знов і знов летить єї зір до того місця, відки бувало ушановане, прихильність таким ясним промінем, як очий там на горі, сипались на ню. В казаню нїчого не чула. Обурене, подоптана і зневажена гордість прогнали Божий недїльний супокій із єї грудий. Що такого стало ся, що єї тепер не добачають? Чи се ганьба, що вона чесно працює для свого батька калїки? Чи се не повинно уважати ся скорше за честь? Коли бувало заслугувала вона собі на поважанє, то нинї в двоє, в десятеро більше! А прецїнь єго не находить.

З церкви виходять, і знов мало хто з нею витаєсь. Навіть парох, котрий так часто знав кинути єї любе слївце на дорогу, нинї, саме коли вона аж гине із спраги за добрим словом, і він нинї мовчки минає єї.

Анналїза, щира душа, нарештї таки до неї заговорила. „Здорова була, Ево. Що дїєш?"

„Чужий хліб твердий," каже Ева. Говорити єї тяжко.

„Та так, як хто такий упертий як ти," міркує Анналїза простодушно.

Ева споглянула на ню з боку. „Ще й воно починає давати єї науки? Вона уперта? Нехай і так! Лїпша упертість як немилосердність."

„Май ся гаразд, Анналїзо."

(Дальше буде).

Телеграми „Буковини“.

З дня 14-го листопада 1896 року.

Рада державна.

Віденъ. (*Засїдане 13-го с. м.*) Буджетова комісия предложила своє справоздане про проект правительства в справі управильненя платнї професорам унїверситетским, середних шкіл, державних, учительских семинарий, державних шкіл промислових, а комісия для ненарушимости послів предложила своє справоздане про обовязок послів бути сьвідками. Мінїстер Ґ а в ч відповідав на кілька інтерпеляций. Палат приняла опісля в другім читаню новелю промислову. Підчас дебати заявив мінїстер торговлї Ґ л я н ц, що лишає видаванє постанов против неретельної конкуренциї специяльному законодавству. З ревізиєю уряджена кас хорих, котра небавом наступить, буде сполучене також управильнене обезпеченя від огню через краєве законодавство. — Пос. В а ш а т и й поставив пильне внесене, щоби его старе внесенє про стягнене відповідного податку при заложеню фідеїкомісів зараз обговорено в першім читаню; внесенє відкинено. — Пос. П а т т а й, Л ю е ґ е р і тов. поставили пильне внесене, котрим взиває ся правительство, щоби сейчас вимовило митовий і торговельний союз з Угорщиною. Се внесенє прийде під нараду в понедїлок. — Пос. Д ї д у ш и ц к и й інтерпелював предсїдателя буджетової комісиї в справі управильненя платнї католицким сьвященикам. Пос. К а т р а й н відповів, що спізненє наступило в сїй справі задля трудних обрахунків, однак полагодженє сеї справи наступить в недалекій будуччинї. — Пос. Ш а м а н е к інтерпелював мінїстра судівництва, чи справді мінїстер думає заборонювати збори урядників.

Віденъ. Господарска комісия приняла проект закону о заснованю рільничих спілок.

Берлин. Предложений парляментови буджет на 1897/8 р. виказує в доходах і видатках суму 1.328,301.824 марок (1 марка 60 кр.)

Берлин. На інтерпеляцию центрума в справі нїмецко-російскої умови відповість правительство аж по повороті канцлера.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.